

VALOAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

DR. HAB. CONF. UNIV. SVETLANA ALBU,
UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

REZULTATELE ACTIVITĂȚII INTELECTUALE, CONFIRMATE PRIN DREPTURILE RESPECTIVE ALE TITULARILOR ASUPRA UTILIZĂRII ACESTORA, REPREZINTĂ OBIECTE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ. EVALUAREA OBIECTELOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ ESTE UN PROCES DE EVALUARE A UTILITĂȚII REZULTATELOR ACTIVITĂȚII INTELECTUALE, EXPRIMATE ÎN ECHIVALENTUL VALORIC AL CARACTERISTICILOR TEHNICE, DE CONSUM, ECONOMICE ȘI DE ALTĂ NATURĂ, ALE OBIECTELOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ.

Sunt supuse evaluării drepturile asupra următoarelor obiecte de proprietate intelectuală: invenții, modele de utilitate, soiuri de plante, rase de animale, topografii ale circuitelor integrate, mărci de produse și mărci de servicii, denumiri de origine a produselor, desene și modele industriale, obiecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe, alte obiecte de proprietate intelectuală (know-how, goodwill etc.).

Conform Codului civil, dreptul de proprietate este dreptul unei persoane de a se bucura și dispune de un bun în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege. Dreptul de proprietate este dreptul real, principal, care conferă titularului atributele de **posesie**, **folosință** și **dispoziție** ce pot fi exercitate în mod *absolut, exclusiv și perpetuu*, cu respectarea limitelor materiale și juridice.

Posesia reprezintă dreptul de a stăpâni bunul. În acest sens, este un element de drept, dar nu unul de fapt (care rezultă din stăpânirea concretă a bunului). **Folosința** cuprinde atât utilizarea bunului, cât și „culegerea fructelor” acestuia. **Dispoziția** are două elemente:

- dispoziția materială asupra bunului (în cazul bunurilor corporale, care exprimă posibilitatea de a modifica forma lucrului, a transforma, distruge sau consuma substanța acestuia), și
- dispoziția juridică (ce exprimă posibilitatea înstrăinării în ansamblu sau în parte a dreptului de proprietate).

Evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală se efectuează în diverse scopuri. În majoritatea cazurilor este necesară estimarea valorii de piață a drepturilor depline, însă există cazuri particulare când se solicită estimarea drepturilor parțiale. Astfel, drepturile parțiale se solicită în cazul transmiterii drepturilor asupra OPI de către întreprindere în arenda persoanelor terțe; în cazul stabilirii valorii gajului în vederea creditării; în cazul încheierii contractelor de licență sau de cesiune a drepturilor; pentru stabilirea onorariului în cazul achiziționării drepturilor de exploatare a obiectelor de proprietate intelectuală (vezi tabelul).

Evaluarea drepturilor parțiale / limitate

Destinația evaluării	Dreptul evaluat
1	2
Transmiterea drepturilor asupra OPI de către întreprindere în arenda persoanelor terțe (în cazul permisiunii subarende)	drept de arendă

1	2
Stabilirea valorii gajului în vederea creditării (în cazul comercializării obiectului gajat)	drept limitat de condițiile contractului de gaj
Încheierea contractelor de licență sau de cesiune a drepturilor	drept de folosință
Stabilirea onorariului în cazul achiziționării drepturilor de exploatare a obiectelor de proprietate intelectuală	

În practică, agenții economici vor solicita evaluarea drepturilor parțiale doar asupra obiectelor de proprietate industrială, în virtutea specificului acestora (capacitatea de generare a câștigurilor).

Valoarea dreptului deplin asupra obiectului de proprietate industrială, în conformitate cu legislația R. Moldova, se apreciază prin însumarea cheltuielilor și consumurilor totalizate, raportate la data evaluării cu valoarea prezentă a profiturilor nete potențiale, conform formulei (1):

$$Cn = Cnz + \sum_{t=1}^n (Pt + at) x Kdt \quad (1)$$

unde Cnz – valoarea cheltuielilor și consumurilor nesimultane totalizate, raportate la data evaluării, efectuate în perioada creării și introducerii OPI în circuitul economic; Pt – profitul net obținut de agentul economic în urma utilizării OPI, cu minusul impozitelor și plăților în anul t ; at – suma de amortizare a activelor uzabile care revine OPI în anul t ; Kdt – coeficientul de scont.

În cazul transmiterii obiectului de proprietate intelectuală în arendă și permisiunii subarendei, valoarea este determinată de mărimea plății de arendă și durata contractului. **Valoarea dreptului de arendă** asupra OPI va fi determinată conform formulei (2):

$$V = \sum_{t=1}^m Pa x Kdt \quad (2)$$

unde Pa – plata de subarendă; m – perioada până la finele contractului.

În ultimii ani, băncile comerciale acceptă în calitate de gaj obiecte de proprietate intelectuală (în special, obiecte de proprietate industrială). Ca urmare, pot apărea situații când obiectul aflat în gaj trebuie comercializat. Valoarea unui astfel de obiect este limitată prin condițiile contractului încheiat cu instituția de creditare. Astfel, **valoarea OPI gajat** va fi egală cu valoarea dreptului deplin, minus limitări-

le existente. Mărimea limitărilor depinde de sumele ce urmează a fi rambursate periodic și durata de timp rămasă până la rambursarea deplină a creditului. Formula de calcul va fi următoarea (3):

$$Cn = Cnz + \sum_{t=1}^n (Pt + at) x Kdt - \sum_{t=1}^m Dt x Kt \quad (3)$$

În care: m – durata rămasă până la rambursarea deplină a împrumutului; Dt – suma se urmează a fi rambursată în perioada t ; Kt – coeficientul de actualizare a plăților.

REFERINȚE

1. Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6.06.2002. Monitorul oficial nr. 82-86 din 22.06.2002
2. Regulamentul cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 783 din 30 iunie 2003
3. Standardele Internaționale de Evaluare (ediția 2011)

REZUMAT

Obiectele de proprietate intelectuală (OPI), în majoritatea lor, nu au formă fizică, însă acordă drepturi și beneficii economice proprietarului. Volumul drepturilor și mărimea beneficiilor potențiale creează valoarea obiectelor respective. În cazul limitării drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală, se micșorează și valoarea acestora.

ABSTRACT

Intellectual property objects (IPO), in their majority, have no physical form, but grant rights and economic benefits to owner. The scope of the rights and the size of the potential benefits create the value of these objects. If limiting the rights on intellectual property objects, their value also decreases.